

ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΕΣ ΡΗΤΡΕΣ ΠΕΡΙ ΑΝΩΤΕΡΑΣ ΒΙΑΣ & ΑΠΡΟΒΛΕΠΤΗΣ ΜΕΤΑΒΟΛΗΣ ΣΥΝΘΗΚΩΝ

Στις 25 Μαρτίου 2020, το Διεθνές Εμπορικό Επιμελητήριο (ICC) δημοσίευσε τις νέες ρήτρες ανωτέρας βίας και ρήτρες περί απρόβλεπτης μεταβολής των συνθηκών (ICC Force Majeure and Hardship Clauses 2020 - March 2020). Οι ρήτρες ανωτέρας βίας και απρόβλεπτης μεταβολής των συνθηκών των κανόνων του ICC 2020 επικαιροποιούν την έκδοση του 2003, προσφέροντας μια απλούστερη παρουσίαση και διευρυμένες επιλογές που καλύπτουν τις διάφορες εκτεταμένες ανάγκες των εταιρειών. Οι ρήτρες αποσκοπούν στο να παράσχουν στις επιχειρήσεις σχέδια όρων για συμβάσεις, προσαρμοσμένους σε απρόβλεπτα γεγονότα, όπως η εμφάνιση της πανδημίας του COVID-19. Μάλιστα, έχει προβλεφθεί εκτεταμένη/αναλυτική μορφή της Ρήτρας και συνοπτική μορφή, από τις οποίες μπορούν τα μέρη να επιλέξουν ("Long Form" και "Short Form").

Κατ' αρχήν, η Ρήτρα Ανωτέρας Βίας των κανόνων του ICC 2020 ακολουθεί τη δομή της ρήτρας του 2003, αλλά την απλουστεύει και την καθιστά πιο φιλική προς το χρήστη. Η νέα Ρήτρα περιλαμβάνει τους ορισμούς της «ανωτέρας βίας» και του «θιγόμενου μέρους», καθώς και τίτλους στις παραγράφους. Οι συνθήκες για την επέλευση γεγονότος ανωτέρας βίας διατηρούνται μόνο με ορισμένες αλλαγές στη διατύπωση, ως εξής:

α. το εμπόδιο είναι εκτός της σφαίρας ελέγχου του θιγόμενου Μέρους/συμβαλλόμενου.

β. δεν ήταν λογικά δυνατόν να προβλεφθεί κατά τη σύναψη της σύμβασης και

γ. οι συνέπειες του εμποδίου δεν θα μπορούσαν να αποφευχθούν ή να ξεπεραστούν από το θιγόμενο μέρος.

Για να θεωρηθεί ένα γεγονός ως ανωτέρα βία βάσει της ρήτρας ανωτέρας βίας των κανόνων του ICC 2020, πρέπει να συρρέουν οι τρεις αυτές προϋποθέσεις.

Η τρίτη παράγραφος της Ρήτρας ανωτέρας βίας των κανόνων του ICC 2020 περιλαμβάνει έναν κατάλογο γεγονότων που θεωρείται ότι πληρούν τις προϋποθέσεις για να χαρακτηριστούν ως γεγονός ανωτέρας βίας. Πέρα από αυτά τα γεγονότα που αναφέρονται ενδεικτικά στον κατάλογο, τα μέρη μπορούν να προσθέσουν και άλλα γεγονότα (λχ. προσθήκη της πανδημίας) ως περιστατικά που συνιστούν ανωτέρα βία. Εάν συμβεί κάποιο από τα αναφερθέντα γεγονότα, το ενδιαφερόμενο μέρος απαλλάσσεται από την υποχρέωση να αποδείξει τους όρους (α) και (β) παραπάνω. Σε μια τέτοια περίπτωση, το ενδιαφερόμενο μέρος πρέπει να αποδείξει μόνο ότι οι συνέπειες αυτού του γεγονότος δεν θα μπορούσαν εύλογα να αποφευχθούν ή να ξεπεραστούν. Σε μια χρονική στιγμή που όλος ο κόσμος αγωνίζεται σήμερα εναντίον του COVID-19, αξίζει να σημειωθεί ότι ο κατάλογος περιλαμβάνει την πανώλη και τις επιδημίες.

Οι ρήτρες ανωτέρας βίας και απρόβλεπτης μεταβολής των συνθηκών των κανόνων του ICC 2020 συντάχθηκαν και υπό μια συνοπτική μορφή [The ICC Force Majeure Clause (Short Form)]. Η συνοπτική μορφή περιλαμβάνει τα κύρια στοιχεία της αναλυτικής Ρήτρας, αλλά το

κάνει μόνο σε τρεις παραγράφους. Όπου από τα μέρη έχει επιλεγεί η συνοπτική αυτή μορφή, για ό,τι δεν προβλέπεται από αυτή τη ρήτρα, εφαρμόζεται η αναλυτική μορφή της Ρήτρας. Προορίζεται για συμβαλλόμενους που επιθυμούν να ενσωματώσουν στη σύμβασή τους ένα ισορροπημένο και σωστά διατυπωμένο όρο, που καλύπτει τα πιο σημαντικά ζητήματα, τα οποία μπορεί να προκύψουν στο πλαίσιο αυτό. Η συνοπτική αυτή Ρήτρα είναι ιδιαίτερα κατάλληλο για χρήση από τις ΜΜΕ.

Τέλος, με την επικαιροποίηση του 2020, επίσης γίνεται αναθεώρηση στη Ρήτρα περί απρόβλεπτης μεταβολής των συνθηκών (ICC Hardship Clause 2020). Οι λύσεις που υιοθετούν οι εθνικές νομοθεσίες ως προς το θέμα αυτό, διαφέρουν σημαντικά από χώρα σε χώρα. Προκειμένου να αυξηθεί η βεβαιότητα, τα μέρη μπορούν να προβλέψουν για την κατάσταση αυτή στη σύμβασή τους, ανεξάρτητα από το δίκαιο που διέπει τη σύμβαση. Η ρήτρα περί απρόβλεπτης μεταβολής των συνθηκών του ICC σκοπεύει να ικανοποιήσει αυτήν την ανάγκη μέσω μιας τυποποιημένης ρήτρας που μπορεί να συμπεριληφθεί στη σύμβαση. Λαμβάνοντας πάντα υπόψη τη γενική τάση να προσπαθήσουμε να διατηρήσουμε τη σύμβαση όπου είναι δυνατόν.

Το ICC περιλαμβάνει τρεις εναλλακτικές λύσεις στη Ρήτρα περί απρόβλεπτης μεταβολής των συνθηκών στους κανόνες του 2020: με την επιφύλαξη ότι τα μέρη δεν θα έχουν συμπεριλάβει εναλλακτικούς συμβατικούς όρους, (α) το μέρος που επικαλείται τη ρήτρα απρόβλεπτης μεταβολής των συνθηκών δικαιούται να καταγγείλει τη σύμβαση, (β) οιοδήποτε μέρος δικαιούται να ζητήσει από τον δικαστή ή τον διαιτητή να προσαρμόσει τη σύμβαση ή να την καταγγείλει και (γ) κάθε μέρος δικαιούται να ζητήσει από τον δικαστή ή τον διαιτητή την καταγγελία της σύμβασης.